

Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 1 Mogelijkheid van een eiland

1 maximumscore 4

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- De drie criteria om vast te stellen of er sprake is van een utopie: 'geluk', 'maakbaarheid' en 'menselijke natuur' 1
- een toepassing van deze drie criteria op de inleiding bij de vraag over de roman van Houellebecq 3

voorbeeld van een goed antwoord:

Volgens mij is er inderdaad sprake van een utopie, want:

- De drie criteria om vast te stellen of er sprake is van een utopie zijn 'geluk', 'maakbaarheid' en 'menselijke natuur' 1
- In de roman van Houellebecq gaat het om het vergroten van het geluk: de strijd tegen ouderdom en dood 1
- Daarnaast is er ook duidelijk sprake van de maakbaarheid van een samenleving (namelijk een samenleving van gekloonde mensen) en van de maakbaarheid van de mens (de mens wordt geperfectioneerd) 1
- Door het proces van klonen wordt ingegrepen in de menselijke natuur 1

Opmerkingen

- *Bij het eerste deelantwoord alleen 1 scorepunt toekennen als alle drie de criteria juist zijn genoemd.*
- *Een antwoord in de richting van een dystopie kan ook als juist beoordeeld worden, mits voldoende beargumenteerd.*

2 maximumscore 3

Een goed antwoord bevat drie overeenkomsten tussen het verhaal van Houellebecq en de beschrijving van de New Atlantis door Bacon.

voorbeeld van een goed antwoord:

- Ten eerste wordt zowel bij Bacon als bij Houellebecq de toename van het menselijk geluk gezocht in wetenschappelijk onderzoek en technisch ingrijpen in de natuur 1
- Ten tweede willen zowel Bacon als Houellebecq het probleem van de ouderdom aanpakken door het leven te verlengen 1
- Ten derde wordt er in het nieuwe Atlantis en ook bij Houellebecq getracht nieuwe soorten te scheppen (bij Bacon door middel van het vermengen en het kruisen van soorten en bij Houellebecq door DNA te klonen) 1

Opmerking

Ook andere door Bacon genoemde kenmerken van het Nieuwe Atlantis kunnen worden goedgekeurd, mits zij genoemd worden in het verhaal van Houellebecq.

Vraag	Antwoord	Scores
3	maximumscore 3	
	Een goed antwoord bevat de volgende elementen:	
	<ul style="list-style-type: none"> • Mores onderscheid tussen echte en onechte behoeften 	2
	<ul style="list-style-type: none"> • Een beargumenteerd standpunt over de vraag of dit onderscheid toegepast kan worden bij het beantwoorden van de vraag of er in de utopie van Houellebecq sprake is van geluk 	1
	voorbeeld van een goed antwoord:	
	<ul style="list-style-type: none"> • Behoeften ontstaan vanuit fysieke en geestelijke tekorten. More maakt een onderscheid tussen echte behoeftes, waarvan het vervullen de mens gelukkig maakt en de onechte behoeftes, die weliswaar ook oneindig zijn, maar waarvan de vervulling niet gelukkig maakt 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Onechte behoeften ontstaan vooral door een met het verstand verkeerd en te hoog waarderen van zaken die niet goed zijn voor waar we van nature behagen in scheppen 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Het criterium voor echte behoefte is waar men van nature behagen in schept. Volgens mij schept de mens bij Houellebecq niet van nature behagen in een voortbestaan als gekloond mens en het uitschakelen van seksualiteit en voortplanting. Dat hoort juist bij de natuur van de mens en draagt wel degelijk bij tot zijn geluk. Het onderscheid tussen echte en onechte behoeften kan dus inderdaad gebruikt worden om de vraag te beantwoorden of er in de utopie van Houellebecq sprake is van geluk 	1
	<p><i>Opmerking</i> <i>Als laatste deelantwoord kan ook worden goedgekeurd: de vraag of er sprake is van geluk is niet beantwoordbaar vanuit de vervulling van natuurlijke behoeftes, omdat die natuurlijke aanleg van de mens bij Houellebecq veranderd is.</i></p>	
4	maximumscore 2	
	Een goed antwoord bevat de volgende elementen:	
	<ul style="list-style-type: none"> • Een overeenkomst tussen de romans van Houellebecq en Huxley met betrekking tot de rol van wilden: zij zijn onttrokken aan de centrale macht 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Een uitleg waaruit blijkt waarom de wildheid van de mens onderdrukt moet worden ten behoeve van de maakbaarheid (van mens en samenleving) 	1

Vraag	Antwoord	Scores
	<p>voorbeeld van een goed antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> De wilde mens staat voor de oorspronkelijke mens, degene die zich aan de alles bepalende centrale macht onttrekt en die ook wil leven vanuit zijn of haar eigen natuurlijk behoeftes. Deze behoeftes zijn nog niet door gentechnologie, door pillen of door manipulatie veranderd De zogenaamde wildheid is per definitie een bedreiging voor de maakbaarheid van de samenleving, omdat de natuurlijke behoeftes van de mens leiden tot onvoorspelbaarheid van gedrag. Dit is een te groot risico voor de bestaande orde in de maatschappij, die stabiliteit verlangt 	<p>1</p> <p>1</p>
5	maximumscore 4	
	<p>Een goed antwoord bevat de volgende elementen:</p> <ul style="list-style-type: none"> een uitleg waaruit blijkt dat de biotechnologie utilistisch genoemd zou kunnen worden de kritiek van Fukuyama op het biotechnologische denken wat betreft de menselijke natuur in hoeverre Fukuyama zich daarbij baseert op het denken van Aristoteles 	<p>1</p> <p>1</p> <p>2</p>
	<p>voorbeeld van een goed antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> De biotechnologie is vooral gericht op ‘utilitaire’ oftewel utilistische doelen: verzachting van pijn en lijden, onderdrukking van ‘negatieve’ emoties als agressie en depressiviteit Volgens Fukuyama is de belangrijkste bedreiging van de biotechnologie dat het mogelijkheden geeft om de menselijke natuur te veranderen Aristoteles (en met hem Fukuyama) benadrukt echter zowel de complexiteit van de menselijke natuur als het belang van de menselijke natuur als bron van waarden. Mensen zijn van nature culturele dieren die leren van ervaringen en dat leidt tot een verscheidenheid in de menselijke natuur. Deze menselijke natuur werd en wordt ook gebruikt als grondslag voor rechten en gerechtigheid 	<p>1</p> <p>1</p> <p>2</p>
6	maximumscore 4	
	<p>Een goed antwoord bevat de volgende elementen:</p> <ul style="list-style-type: none"> een uitleg waaruit blijkt dat een toekomstverhaal tegelijkertijd zowel utopische als dystopische kenmerken kan hebben Het noemen van utopische en dystopische kenmerken van het toekomstverhaal van Houellebecq op basis van de inleidingen bij de voorafgaande vragen Een oordeel over het meer utopische of meer dystopische karakter 	<p>2</p> <p>2</p> <p>0</p>

Vraag	Antwoord	Scores
	<p>voorbeeld van een goed antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utopieën laten ons een toekomstige maatschappij zien, waarin mogelijkheden voor menselijk geluk zijn gerealiseerd • Een toekomstverhaal kan echter dystopisch zijn, omdat de gerealiseerde utopische mogelijkheden het menselijk geluk blijken teniet te kunnen doen • Zo kan het eeuwige leven een utopische kenmerk zijn, maar als dit eeuwige leven alleen maar haalbaar is door de kern van het menselijk bestaan, het verlangen, op te heffen, dan kan dat leven saai en eentonig worden • Zo kan het maken van strikte afspraken over wat mag en wat niet mag ten aanzien van menselijke relaties er toe leiden dat mensen dingen worden of inwisselbare instrumenten • Op basis hiervan ben ik van mening dat het toekomstverhaal van Houellebecq meer dystopisch van karakter is 	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>0</p>
7	maximumscore 3	
	<p>Een goed antwoord bevat de volgende elementen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • een beschrijving van het gedachte-experiment van Nozick • de overeenkomst tussen dit experiment en de keuze zoals voorgelegd aan Daniël 1 • een eigen keuze van de kandidaat met een relevant doorslaggevend argument 	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>
	<p>voorbeeld van een goed antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> • In het gedachte-experiment van Nozick kan een mens kiezen voor een leven waarin dankzij de techniek in een virtuele wereld aan alle behoeftes van die persoon wordt voldaan. De vraag is of je in een schijnwereld zou willen leven waarin dat lijkt te gebeuren • De overeenkomst met de keuze van Daniël 1 betreft de keuze voor een sterfelijk leven met lust en leed of een leven dat onsterfelijk is en waarin lust en leed is uitgebannen • Ik zelf kies voor een leven buiten de virtuele wereld of de werelden van de Daniëllen. De doorslaggevende reden hiervoor is dat ik in ieder geval wil weten of hetgeen ik ervaar echt is. (of: Geluk en genot bestaan ten dele bij gratie van het ontbreken daarvan, zoals het in het echte leven ook is) 	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>

Bronvermeldingen

tekst 1 Bart van der Straeten, 'La possibilité d' une île', in De Gids, januari 2006